

Handlingsprogram 2016-2018

Bilaga 25 Styrdokument – Handlingsplan Vattensäker kommun

Handläggare: Patrick Sällinen
Beredskapssamordnare

Datum: 2014-01-13

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte	4
1.3 Avgränsning.....	4
2. Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier för "Vattensäker kommun"	4
3. Arbetsområden	5
3.1 Barn och ungdomar	5
3.2 Vuxna	5
3.3 Information	6
3.4 Säkerhet.....	6
3.4.1 Krav på utrustning.....	7
3.4.2 Ansvarsfördelning.....	7
3.4.3 Tillsyn	7
4. Arbetsmetodik	8

1. Inledning

Under de senaste 10-åren har fler än 1 300 personer drunknat i Sverige, 130 personer per år. I Sverige omkommer ungefär lika många människor per år genom drunkning som genom brand. Drunkning är den vanligaste dödsorsaken efter trafikolyckor bland barn.

Varje år skadas ungefär 2500 barn (0-17 år) i Sverige så allvarligt att de behöver uppsöka akutvård efter besök i simhallar, badanläggningar och på badstränder.

De flesta drunkningsolyckor inträffar i samband med bad eller användande av fritidsbåtar. Flest olyckor inträffar under sommarmånaderna april till och med augusti med en tydlig topp under juli. Under hela året är nedkylning, på grund av låga vattentemperaturer, en faktor som inverkar negativt på överlevnadsmöjligheterna.

Tjörns kommun har många stränder och kajer, vilket medför att riskerna för tillbud är stora. För att utveckla arbetet med vattensäkerhet krävs att samtliga berörda verksamheter inom kommunen samverkar i högre grad avseende det förebyggande arbetet. Varje berörd verksamhet ansvarar för att ett systematiskt vattensäkerhetsarbete bedrivs inom ramen för det egna ansvarsområdet i enlighet med aktuell lagstiftning.

1.1 Bakgrund

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor har Sveriges kommuner ett ansvar att främja ett förebyggande arbete inom området vattensäkerhet. Kommuner ska se till att åtgärder vidtas, såsom att ägare och nyttjanderättshavare i skälig omfattning utrustar hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar med utrustning för vattenlivräddning. Kommunens ansvar omfattas även av att utföra räddningsinsatser när en olycka väl inträffat.

Kommunen ska vidare ge stöd åt den enskilde för att denne ska kunna leva upp till det ansvar som ställs på den enskilde enligt lag om skydd mot olyckor, att förebygga och skadehjälpa olyckor. Inom ramen för detta ska handlingsprogram upprättas, vilket även omfattar vattensäkerhet.

Den 17 september 2011 certifierades Tjörns kommun till en Säker och Trygg kommun. I ansökan ses allmänna trygghetsinsatser, där vattensäkerhet ingår som ett särskilt prioriterat område.

Den 27 februari 2014 certifierades Tjörns kommun till en Vattensäker kommun av Svenska Livräddningssällskapet, vilket innebär att kommunens arbete med vattensäkerhet ska utföras i enlighet med Svenska livräddningssällskapets sex kriterier.

1.2 Syfte

För att minska risken för tillbud och olyckor sker i samband med aktiviteter vid vatten, ska Tjörns kommun arbeta med vattensäkerhet enligt Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier och framtagna handlingsplan. Denna handlingsplan är upprättad med utgångspunkt från Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier och ska ses som ett komplement till kriterierna.

1.3 Avgränsning

Detta dokument kommer att utgöra en bilaga till *Tjörns kommuns handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst*.

2. Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier för "En vattensäker kommun"

Punkt 1

Kommunen ska i sitt handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) tydligt ange vem som har ansvar för vattensäkerhetsfrågor. Detta gäller både skötsel av material och anläggningar, information samt tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor 5 kap 1§. Man ska bedriva ett kontinuerligt dokumenterat uppföljningsarbete med inventering och hantering av risker.

Punkt 2

Skolan ska tydligt kunna dokumentera att man uppfyller skolans mål i form av att man:

- Senast under sjätte skolåret kan simma enligt definitionen i läroplanen för grundskolan
- Senast under nionde skolåret kan hantera nödsituationer vid vattnet. Här innefattas också första hjälpen och HLR.

Punkt 3

Kommunen ska ha en tydlig plan för hur man ökar simkunnigheten och höjer säkerhetsmedvetandet hos vuxna. Här skall särskilt beaktas personer med särskilda behov.

Punkt 4

All berörd personal på badanläggningar som tillhör kommunen ska ha en adekvat säkerhetsutbildning så att man kan förhindra och avhjälpa olycksfall. Kommunen ska vidare aktivt arbeta för att personal även på badanläggningar som inte tillhör kommunen har motsvarande kompetens.

Punkt 5

Kommunen ska aktivt på hemsidor, i simhallar och på genom andra tillgängliga informationskanaler allmänt informera om vatten- och issäkerhet. Informationen ska syfta till de säsongsanpassade risker som kan finnas i kommunen.

Punkt 6

I kommunen ska finnas minst en säkerhetsdepå för utlåning eller uthyrning av vattensäkerhetsutrustning såsom flytvästar och isdubbar till allmänheten.

3. Arbetsområden

För att Tjörns kommun ska uppfylla och arbeta i enlighet med Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier för en vattensäker kommun, ska ett aktivt förebyggande arbete kontinuerligt bedrivas inom nedanstående områden:

- Barn och ungdomar
- Vuxna
- Information
- Säkerhet
  - Krav på utrustning
  - Ansvarsfördelning
  - Tillsyn

3.1 Barn och ungdomar

Barn- och utbildningsförvaltningen följer läroplanen vad gäller simkunnighet och livräddningskunskap. Om det efter en genomförd utvärdering visar sig att skolan har barn och ungdomar som inte är simkunniga, ska det upprättas en särskild handlingsplan för hur man ökar simkunnigheten. Vattenvana och livräddning bör även tränas i "öppet" vatten.

När det gäller barn- och utbildningsförvaltningen är rektorn ansvarig för att läroplanens avsnitt kring vatten och säkerhet följs.

Vid besök i simhall ska barn och utbildningsförvaltningen säkerställa att simundervisningen genomförs av personal med aktuell och adekvat utbildning.

I samband med vistelse vid vatten är det viktigt att utarbeta och följa tydliga rutiner samt att kontinuerliga riskbedömningar genomförs av ansvarig personal. Varje given situation innebär olika/nya risker och bör därmed beaktas i en riskbedömning.

Kultur och fritidsförvaltningen ansvarar för att, i samband med simskola, säkerställa att personal har aktuell och adekvat utbildning.

3.2 Vuxna

Simkunnigheten bland vuxna ska främjas genom tydlig information samt att simundervisning görs tillgänglig för personer i alla åldrar och även för personer

med särskilda behov. Ansvarig förvaltning för detta arbetsområde är kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med socialförvaltningen och informationsavdelningen.

3.3 Information

Information om aktuell information avseende vattensäkerhetsfrågor gentemot allmänheten och säsonganpassade risker ska bedrivas aktivt. Informationen anslås på hemsida, på badplatser, i skolor och på andra lämpliga platser.

Berörda verksamheter ansvarar för att i samråd med informationsavdelningen bedriva informationsinsatser enligt ovan.

Kommunens hemsida bör tillgänglighets anpassas så att det underlättar för personer med olika former av funktionsnedsättning att ta del av den information som anslås kring vattensäkerhet. Ansvarig för detta arbetsområde är informationsavdelningen.

Utifrån ett kommunövergripande perspektiv publicerar informationsavdelningen kontinuerligt säsonganpassad information på kommunens hemsida som berör vattensäkerhet och issäkerhet.

3.4 Säkerhet

Under sommarhalvåret sker en kraftig ökning av olika typer av vattenaktiviteter vid och på kommunens vatten – och badanläggningar. Detta innebär en ökad riskbild och ställer krav på att berörda parter inom kommunen bedriver ett systematiskt vattensäkerhetsarbete i samverkan med turistnäringen, andra organisationer och myndigheter.

Vid planering av evenemang och arrangemang skall ansvarig förvaltning anmäla detta i förväg till räddningstjänsten. Syftet med föransmälan är att räddningstjänsten utifrån speciella risker ska ges möjlighet att planera inför en eventuell räddningsinsats.

Arrangörsansvarig ska genomföra en riskanalys och utvärdera om utökad säkerhetsutrustning, bemanning eller utbildning behöver tillföras för förutsättningarna för ett säkert och ett tryggt genomförande av evenemang blir så goda som möjligt. Före evenemangets genomförande skall det alltid utföras en besiktning. Räddningstjänsten kan utgöra en stödjande funktion i arbetet.

Vid anmälan av tillbud och olyckor ska kommunens egna avvikelserapporteringssystem nyttjas. Som tillbud skall räknas alla oönskade händelser som kunde ha lett till ohälsa eller olycksfall. Genom att systematiskt samla in uppgifter om avvikande händelser kan kunskaperna om riskerna öka.

Det ger ökade förutsättningar för att bedriva ett offensivt skadeförebyggande arbete inom kommunens olika verksamheter.

Kommunens berörda verksamheter ansvarar för att personal har adekvat kunskap och utbildning som bidrar till att förhindra och avhjälpa olycksfall i vattennära miljöer.

Räddningstjänsten kan erbjuda vattenlivräddarutbildning för personal på badplatser. Utbildningen syftar till att förhindra och avhjälpa olycksfall.

I kommunen ska det finnas minst en säkerhetsdepå för utlåning eller uthyrning av vattensäkerhetsutrustning såsom flytvästar och isdubbar till allmänheten, depån ska vara öppen året runt. En säkerhetsdepå för utlåning av vattensäkerhetsutrustning finns vid Tjörns kundcenter.

Informationsmöten angående säkerhet i gäst- och fritidsbåtshamnar ska genomföras vid behov, med räddningstjänsten som sammankallande aktör.

3.4.1 Krav på utrustning

Livräddningsutrustning ska enligt *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* finnas i skälig omfattning:

- Där åtgärder vidtagits för att skapa goda möjligheter till bad.
- Vid bryggor, kajer, pirar och till dessa hörande områden.
- Andra liknande strandskoningar eller promenad stråk för allmänhetens möjlighet att vistas nära vatten vid hav, sjö eller annat vattendrag.

Krav på utrustning enligt lag och vad som menas med skälig omfattning förtydligas i *SRVFS 2007:5 allmänna råd och kommentarer om utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar*.

Räddningstjänsten kan utgöra en stödjande funktion vid frågor som kräver förtydliganden av hur exempelvis gällande lagstiftning ska tolkas.

3.4.2 Ansvarsfördelning

Ägare och nyttjanderättshavare har ett delat ansvar för att utrustning för vattenlivräddning anskaffas, monteras, kontrolleras, sköts och underhålls. Räddningstjänsten kan utgöra en stödjande funktion vid frågor som kräver förtydliganden av hur ansvarsfördelningen ska tolkas.

3.4.3 Tillsyn

För områden som omfattas av *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* utövar räddningsnämnden myndighetstillsyn.

För pooler, simbassänger och dammar på egen tomt, utövar byggnadsnämnden myndighetstillsyn.

4. Arbetsmetodik

För att minska risken för tillbud och olyckor sker i samband med aktiviteter vid vatten, ska Tjörns kommun arbeta med vattensäkerhet enligt Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier och framtagen handlingsplan. Denna handlingsplan är upprättad med utgångspunkt från Svenska Livräddningssällskapets sex kriterier och ska ses som ett komplement till kriterierna.

Varje berörd verksamhet ansvarar för att ett systematiskt vattensäkerhetsarbete bedrivs inom ramen för det egna ansvarsområdet i enlighet med aktuell lagstiftning.

För att utveckla det kommunövergripande arbetet med vattensäkerhet krävs att samtliga berörda verksamheter inom kommunen samverkar i högre grad avseende det förebyggande vattensäkerhetsarbetet. Detta mål ska uppnås genom arbetet det centrala nätverket ”Vattensäkerhetsgruppen” som inrättats i kommunen, med avdelningen för räddning och säkerhet som sammankallande.

Avdelningen för räddning och säkerhet ska ta stor del i att stödja och i samverkan med berörda aktörer inom kommunen verka för en vattensäker kommun.